svensk scenkonst

YTTRANDE

2026-10-22

Ju2025/01671
Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se

kopia:
ju.L5@regeringskansliet.se

Tillträdesförbud (SOU 2026:48)

Inledning

Svensk Scenkonst har beretts tillfälle att yttra sig över rubricerat betänkande och får härmed anföra följande.

Svensk Scenkonst är bransch- och arbetsgivarorganisation för hela den professionella scenkonsten. Organisationen företräder cirka 260 verksamheter inom musik, dans, teater, opera och samtida cirkus. Bland medlemmarna finns landets scenkonst-institutioner samt privata scenkonstföretag och aktörer inom den fria professionella scenkonsten. Svensk Scenkonst verkar för att det ska finnas optimala förutsättningar att producera och sprida scenkonst av högsta kvalitet i hela Sverige.

Allmänna synpunkter

Svensk Scenkonst tillstyrker i huvudsak utredningens förslag om att möjligheterna att besluta om tillträdesförbud till lokaler som är öppna för allmänheten ska utökas. För scenkonsten kan ett fungerande system för tillträdesförbud vara ett av verktygen för att skydda medarbetare och publik samt säkerställa att verksamheten kan bedrivas på ett tryggt och säkert sätt.

Svensk Scenkonst ser positivt på att möjligheterna till tillträdesförbud i publika verksamheter stärks. Förslaget behöver dock förtydligas så att det framgår att publika scenkonstverksamheter ska omfattas, oavsett driftsform och finansieringsmodell. Skyddsbehovet för medverkande, övriga medarbetare och publik är lika stort oavsett om en scen drivs kommersiellt, offentligt eller ideellt.

Synpunkter på betänkandets innehåll och förslag

4.3.2 Tillträdesförbudslagen bör bättre återspegla den principiella bestämmanderätten

Svensk Scenkonst delar utredarens bedömning att den principiella rätten för den som förfogar över en lokal att bestämma vem som får vistas där i större utsträckning bör återspeglas i regleringen om tillträdesförbud.

4.3.3 Vilka platser bör ett förbud kunna avse?

Svensk Scenkonst ställer sig positiv till inriktningen i betänkandet att lagens tillämpningsområde ska utvidgas till andra verksamhetslokaler än butiker.

Utredningen föreslår att lagen ska omfatta även andra affärslokaler och menar att som utgångspunkt omfattar det en avgränsad plats där varor eller tjänster erbjuds i affärssyfte till allmänheten. En förutsättning ska vara att verksamheten är kommersiell. Kaféer, restauranger, hotell, träningsanläggningar och museer nämns som exempel.

Behov av förtydligande avseende scenkonstverksamheter

Teatrar, konserthus och liknande verksamheter tillhandahåller i regel tjänster till allmänheten mot betalning och torde därför i många fall omfattas av den föreslagna definitionen. Att museer anges som exempel talar också för en sådan tolkning. Det framgår dock inte uttryckligen av betänkandet att scenkonstlokaler omfattas.

Professionell scenkonst bedrivs under skiftande organisatoriska och ekonomiska förutsättningar. Verksamheterna kan drivas av aktiebolag, stiftelser, ideella föreningar, ekonomiska föreningar, kommunalförbund, kommuner eller regioner. Scenerna finansieras genom olika kombinationer av biljettintäkter, offentliga medel och stöd från privata bidragsgivare. Det förekommer också att vissa konserter, föreställningar eller andra arrangemang erbjuds till publiken mot fri entré.

Svensk Scenkonst menar att det bör säkerställa i den fortsatta beredningen att alla lokaler där det bedrivs scenkonst för publik omfattas av regleringen om tillträdesförbud. Behovet av att kunna skydda publik, medverkande och övrig personal är lika stort oavsett organisations- eller finansieringsform.

Det behöver därutöver vara tydligt vilken geografisk omfattning ett förbud kan få. Scenkonstverksamheter bedrivs ofta i byggnader med flera funktioner med olika typer av lokalytor som är förbundna med varandra, exempelvis foajéer, biljettkassor, serveringar, salonger och andra publika utrymmen. Utredningen konstaterar att en byggnad som innehåller flera affärslokaler inte automatiskt utgör en enda affärslokal.

Det finns därför behov av ytterligare vägledning om hur tillträdesförbud ska avgränsas i sådana miljöer.

4.3.4 En presumtion för tillträdesförbud vid brott

Svensk Scenkonst tillstyrker förslaget om en presumtionsregel som innebär att en person som har begått brott i eller i anslutning till en lokal som omfattas av lagen ska kunna meddelas tillträdesförbud om brottet kan påverka den verksamhet som bedrivs där.

Det är rimligt att det i fall, där en verksamhet exempelvis har utsatts för hot, våld, stöld eller skadegörelse, ska behövas särskilda omständigheter som talar för en framtida risk för att tillträdesförbud ska kunna meddelas. Den föreslagna presumtionsregeln skapar en mer förutsebar ordning och bör kunna bidra till en snabbare handläggning.

4.3.5 En mer nyanserad riskbedömning

Svensk Scenkonst tillstyrker förslaget att tillträdesförbud, även när presumtionsregeln inte är tillämplig, ska kunna meddelas om det på grund av en persons beteende finns risk för att personen kommer att begå brott, trakassera någon eller väsentligen störa verksamheten.

Problembeteenden i publika verksamheter är inte alltid straffbara. Återkommande aggressivt, högljutt eller på annat sätt störande beteende kan ändå innebära en betydande belastning på arbetsmiljön och påverka publikens trygghet och möjligheten att genomföra en föreställning eller konsert.

Svensk Scenkonst anser därför att rekvisitet ”väsentligen störa verksamheten” är relevant i lagstiftningen. I den fortsatta beredningen bör det också ges exempel som tydliggör hur bestämmelsen ska tillämpas i kultur- och evenemangsmiljöer.

4.3.8 Interimistiska beslut om tillträdesförbud

Svensk Scenkonst tillstyrker förslaget att en polisman ska kunna meddela ett tillfälligt tillträdesförbud direkt i samband med ett ingripande.

För scenkonstverksamheter kan behovet av ett förbud vara omedelbart. En person som exempelvis har hotat eller på annat sätt angripit en medarbetare eller besökare under en konsert eller föreställning kan annars återvända vid nästa föreställning eller redan senare samma kväll.

Svensk Scenkonst delar bedömning i betänkandet att möjligheten till en omedelbar reaktion på plats kan stärka den preventiva effekten och bidra till förtroendet för rättsväsendets förmåga att hantera sådana situationer.

Svensk Scenkonst vill understryka vikten av att det görs tydligt vem som kan företräda verksamheten och begära ett tillfälligt förbud. Vid större scenkonstinstitutioner måste detta exempelvis kunna vara en behörig arbetsledare, säkerhetsansvarig eller annan utsedd företrädare som finns tillgänglig när incidenten inträffar.

6.4 Övriga konsekvenser och utvärdering

Svensk Scenkonst delar utredningens bedömning att konsekvenserna av den föreslagna reformen bör kunna följas upp och utvärderas tidigast efter fem år.

En framtida utvärdering bör omfatta såväl rättssäkerhets- och integritetsaspekter som regleringens praktiska effektivitet. Svensk Scenkonst anser att utvärderingen bland annat bör belysa hur lagen har tillämpats inom verksamheter, om gränsdragningen av vilka lokaler och verksamheter som omfattas har fungerat tillfredsställande, samt vilken administrativ belastning regleringen innebär för de berörda verksamheterna.

Vid en utvärdering bör företrädare för scenkonstområdet involveras med hänsyn till att sektorns förhållanden skiljer sig väsentligt från vad som gäller inom handeln.

SVENSK SCENKONST

Birgitta Svendén
Ordförande

Mikael Brännvall
VD